

Ilmastotyön toimenpidesuunnitelma

16.3.2026

Nurmijärvi
Yhteistyö **Lande**

Alkusanat

Nurmijärven kunta on sitoutunut edistämään seudullisia, kansallisia ja kansainvälisiä ilmastotavoitteita. Ilmastonmuutoksen hillitseminen edellyttää päästöjen vähentämistä ja hiilinielujen vahvistamista – työtä, joka onnistuu vain yhteistyöllä.

Kunnan ilmastotyön toimenpidesuunnitelma konkretisoi ja toimeenpanee kuntastrategiaa sekä kunnan ympäristö- ja ilmasto-ohjelmaa. Toimenpidesuunnitelma kokoaa lähivuosina käynnistyvät hankkeet ja ohjaa konkreettisia toimia kohti tavoitettamme: 80 % päästövähennys vuoteen 2035 mennessä verrattuna vuoden 2005 tasoon.

Ilmastotyön hankkeet budjetoidaan vuosittain talousarviokäsittelyn yhteydessä, mikä varmistaa resurssien riittävyyden ja suunnitelmien toteutumisen.

Ilmastotyö ei ole vain kunnan tehtävä. Se vaatii kuntalaisten, yritysten ja eri toimijoiden panosta. Yhteistyö ja vuorovaikutus ovat avain kunnianhimoisten tavoitteiden saavuttamiseen. Jokainen ratkaisu – suuri tai pieni – vie meitä lähemmäs ilmastoviisasta Nurmijärveä.

Kannustamme kaikkia toimimaan resurssiviisaasti ja osallistumaan ilmastotyöhön. Yhdessä voimme rakentaa kestävä ja turvallisen arjen sekä varmistaa, että Nurmijärvi on ilmastokestävä kunta myös tuleville sukupolville.

Tehdään yhdessä ilmastoviisas Nurmijärvi!

Nurmijärvellä 16.3.2026

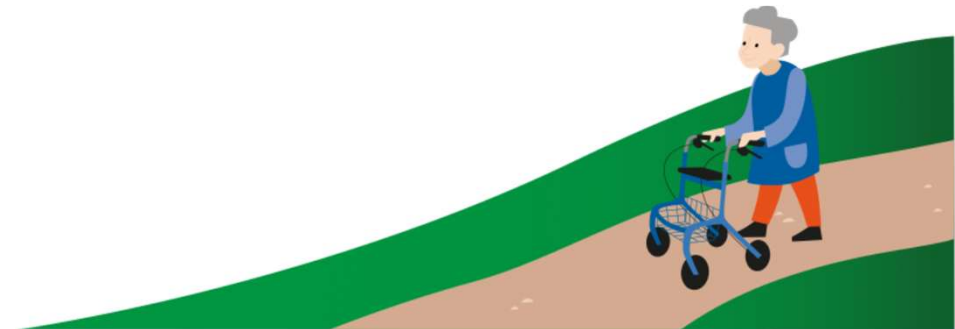
Juha Oksanen.
Tekninen johtaja
Nurmijärven kunta

Ilmastotyön toimenpidesuunnitelman sisältö

- Nurmijärven kunnan ilmastositoumukset
 - Nurmijärven kunta toteuttaa paikallisessa ilmastotyössään seudullisia, kansallisia ja kansainvälisiä tavoitteita
- Ilmastotyön toimenpidesuunnitelman päivittäminen
- Päästöskenaariot ja painopisteet
 - Päästövähennyksen perusskenaario vuonna 2035 Nurmijärvellä
 - Nurmijärven päästövähennyksen skenaariot 2005 – 2035
 - Kunnan ilmastotyön kehittämisen painotukset
- Toimenpiteiden resursointi, toteuttaminen ja seuranta

- Hankekokonaisuudet
- Toimenpiteet teemoittain

Nurmijärven kunnan ilmastositoumukset

- Nurmijärven kunta sitoutuu mm.
 - vähentämään kasvihuonekaasupäästöjään 80 %:n vuoteen 2035 mennessä (KV 28.02.2022 § 17)
 - julkisen alan energiatehokkuussopimukseen jossa tavoitteena on 10 % energiansäästö ohjelmakaudella 2026–2035. Sopimusta toteutetaan erillisen toimintasuunnitelman perusteella.
 - MAL-sopimukseen 2024-2035, joka ohjaa maankäytön, asumisen ja liikenteen suunnittelua. Sopimuksessa on päästövähennyksiä koskevia tavoitteita ja toimenpiteitä. (KV 13.11.2024 § 63)
- Lisäksi kuntastrategian ja ympäristö- ja ilmasto-ohjelman keskiössä ovat vastuun kantaminen kuntalaisista, ympäristöstä ja henkilöstöstä. Ilmastotyön edistäminen läpileikkaavasti kunnan perustoiminnassa on osa vastuun ottamista, talouden reunaehdot huomioiden.
- Kunta toteuttaa ilmastotoimia mm. Uudenmaan liiton asiantuntemuksen ja verkostojen tukemana. Paikallisessa ilmastotyössään Nurmijärven kunta toteuttaa seudullisia, kansallisia ja kansainvälisiä ilmastotavoitteita. Ilmastotyötä ryhdittämään kuntaan on perustettu ilmastotyöryhmä.
- Ilmastotyön toimenpidesuunnitelma on tehty yhteistyössä eri hallinnonalojen kanssa. Suunnitelma toteuttaa kunnan ympäristö- ja ilmasto-ohjelmaa, johon on koottu kunnassa ja sen sidosryhmissä tehtävää ympäristötyötä yhteen.

Nurmijärven kunta toteuttaa paikallisessa ilmastotyössään seudullisia, kansallisia ja kansainvälisiä tavoitteita

• Kansainväliset sitoumukset:

- YK: ilmastonmuutosta koskeva puitesopimus (UNFCCC), Kioton pöytäkirja, Pariisin ilmastopöytäkirja, Agenda 2030
- EU: taakanjakoasetus, kiertotalouspaketti

• Kansalliset sitoumukset:

- Lainsäädäntö, mm. ilmastolaki, energiatehokkuuslaki, hankintalaki
- Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma (KAISU)
- Kansainvälinen ilmasto- ja energiastrategia
- Suomen 2022 kansallinen kestävä kehityksen strategia

• Seudulliset sitoumukset:

- KUUMA-ilmastostrategia 2035
- MAL-sopimus
- Hiilineutraali Uusimaa 2030

• Paikalliset sitoumukset:

- Kuntastrategia Nurmijärvi 2025-2030
- Ympäristö- ja ilmasto-ohjelma
- Energiatehokkuussopimukset
- Hiilineutraali Nurmijärvi 2035
- Hankintalinjaukset

Kuntastrategia (valtuusto)

Ilmastotyön toimenpidesuunnitelma toteuttaa kuntastrategiaa ja kunnan ympäristö- ja ilmasto-ohjelmaa. Toimenpiteet tukevat toimialojen ydintehtäviä ja hankkeet budjetoidaan vuosittain talousarvio-käsittelyn yhteydessä.

Ilmastotyön toimenpidesuunnitelman päivittäminen

- Ilmastotyön toimenpidesuunnitelma on osa kuntastrategiaa ja kunnan ympäristö- ja ilmasto-ohjelmaa. Strategian Vastuullisuus-toimintaperiaatteen mukaisesti toimintamme on laadukasta ja perustuu tietoon. Kannamme vastuuta talouden tasapainosta, ympäristöstä ja henkilöstöstämme. Ajamme kunnan ja kuntalaisten etua.
- Toimenpidesuunnitelma sisältää meneillään olevat ja lähivuosina käynnistyvät hankkeet. Suunnitelma on tavoitteena päivittää kahden vuoden välein. Se toimii työkaluna kuntastrategian tavoitteiden ja kunnan asettaman 80 % päästövähennystavoitteen vuoteen 2035 mennessä saavuttamiseksi.
- Suunnitelman päivityksessä on hyödynnetty tietoa toimenpiteiden toteutumisesta edellisinä vuosina, lokakuussa 2025 toteutetun ilmastotyön asukaskyselyn tuloksia sekä kahden marraskuussa 2025 järjestetyn työpajan tuloksia.
 - Uudenmaan liiton räätälöimässä skenaariotyöpajassa kunnan johtoryhmälle ja liikelaitosten johtajille visioitiin Nurmijärven ilmastotyön tulevaisuutta kahden päästöskenaarion kautta – realistinen ja kunnianhimoinen – Suomen ympäristökeskuksen skenaariotyökalua hyödyntäen. Skenaariotyöpajassa tarkasteltiin päästökehitystä ja vähennysmahdollisuuksia strategisesta näkökulmasta.
 - Toimenpiteiden valintaa alustettiin asiantuntijahenkilöstön kanssa toisessa työpajassa. Työstettäviä toimenpide-ehdotuksia olivat ensimmäisen ilmastotyön toimenpidesuunnitelman toimenpiteet, asukaskyselyn ehdotukset sekä uudet toimenpiteet, joita toimialat halusivat edistää. Työskentelyssä hyödynnettiin johtoryhmän kanssa laadittua kasvihuonekaasupäästöjen skenaariota.

Päästövähennyksen perusskenaario vuonna 2035 Nurmijärvellä

- Suomen ympäristökeskuksen laskemassa perusskenaariossa kullekin päästösektorille on hahmoteltu maltillinen tavoitevuoden tulevaisuuskuva perustuen kansallisen ilmastopolitiikan toteuttamista tukevaan materiaaliin sekä lainsäädäntöön, joka asettaa reunaehtoja kuntien päästökehitykselle.
- Suunnitelmien, linjausten ja lainsäädännön toimeenpano tapahtuu kuitenkin pitkälti paikallisella tasolla, eikä perusskenaarion mukaisiin päästövähennyksiin ole mahdollista päästä täysin ilman kuntien aktiivista toimintaa. Toisaalta kansalliset ohjauskeinot voivat jatkossa tiukentua tai yleinen kehitys voi muulla tavoin olla perusskenaariota nopeampaa päästöjen vähenemiseen vaikuttavien tekijöiden suhteen.

NURMIJÄRVI

2005 - 2035

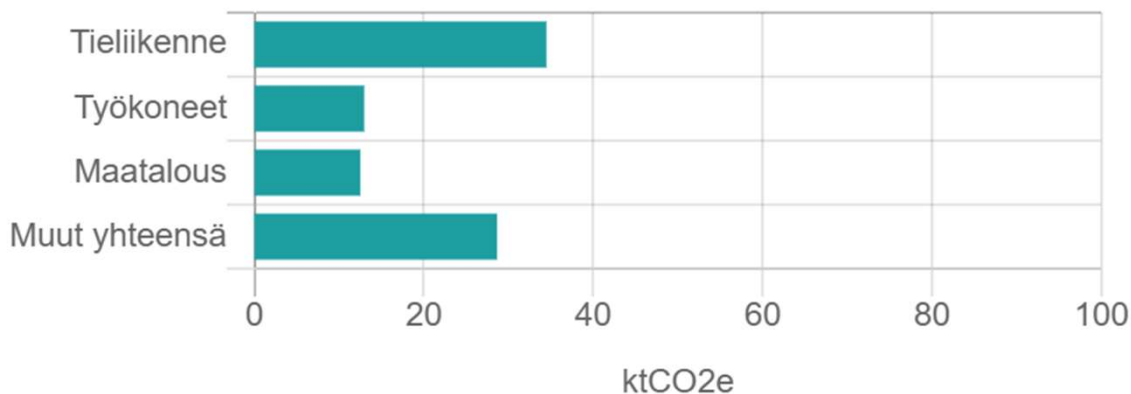
perusskenaario

-65.1%

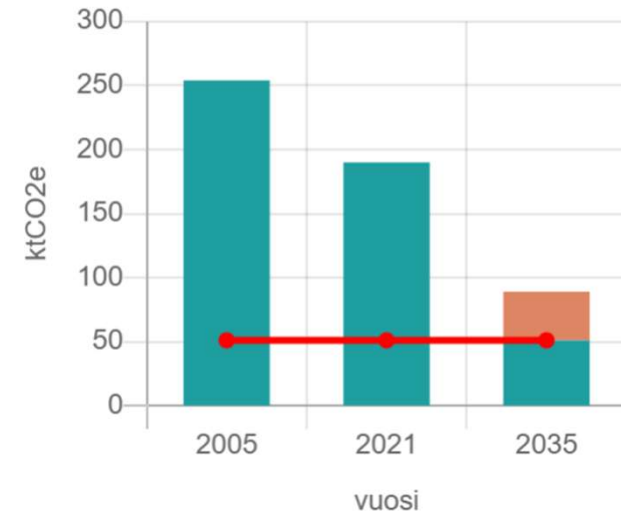
Vähennettävät päästöt (kuilu)

37.8 kt CO₂e

Suurimmat päästöloukat 2035

Kokonaispäästöt

Nurmijärven päästövähennyksen skenaariot 2005 – 2035

- Uudenmaan liiton järjestämässä skenaariotyöpajassa kunnan johtoryhmä ja liikelaitosten johtajat tarkastelivat Nurmijärven päästökehitystä kahden eri skenaarion – realistisen ja kunnianhimoisen – näkökulmasta hyödyntäen Syken skenaariotyökalua. Tarkastelun tarkoituksena oli arvioida eri toimenpiteiden vaikutuksia kunnan päästökehitykseen sekä tunnistaa keskeiset painopisteet, joihin kunnan ilmastotyössä on jatkossa tärkeää keskittyä.
- Alla on esitetty perusskenaario sekä työpajassa laaditut vaihtoehtoiset skenaariot.

Perusskenaario

Päästövähennys – 65 %

Rakennusten energiankulutus – 84 %

Tieliikenne – 64 %

Maatalous – 1 %

Muut sektorit – 54 %

Päästöhyvitykset 0 ktCO₂e

Jotta tavoitteeseen päästäisiin, tulisi lisäksi vähentää 38 ktCO₂e (kuilu)

Realistinen skenaario

Päästövähennys – 74 %

Rakennusten energiankulutus – 94 %

Tieliikenne – 70 %

Maatalous – 9 %

Muut sektorit – 66 %

Päästöhyvitykset – 2 ktCO₂e

Jotta tavoitteeseen päästäisiin, tulisi lisäksi vähentää noin 15 ktCO₂e (kuilu)

Kunnianhimoinen skenaario

Päästövähennys – 77 %

Rakennusten energiankulutus – 99 %

Tieliikenne – 74 %

Maatalous – 9 %

Muut sektorit – 66 %

Päästöhyvitykset 0 ktCO₂e*

Jotta tavoitteeseen päästäisiin, tulisi lisäksi vähentää noin 7 ktCO₂e (kuilu)

* Sähkön päästöttömyys kumoaa uusiutuvan energian hyvitysvaikutuksen.

Kunnan ilmastotyön kehittämisen painotukset

- Työpajassa tunnistettiin merkittävimmät muutokset perusskenaarioon verrattuna. Työpajan tulosten perusteella toimenpidesuunnitelmaa täydennetään erityisesti liikenteen ja rakentamisen päästövähennyksiin, öljylämmityksestä luopumiseen, aurinkoenergian edistämiseen sekä ilmastomuutokseen varautumiseen liittyvillä toimenpiteillä.

Realistinen skenaario

- Kuntaan rekisteröity ajoneuvokanta sähköistyy laajasti (70 %)
- Energiaremontteja ja öljylämmityksestä luopumista edistetään
- Aurinkovoimaloiden sijoittuminen
- Typpilannoitteen käytön vähentäminen
- Jätteenkäsittelyn päästöjen vähentäminen

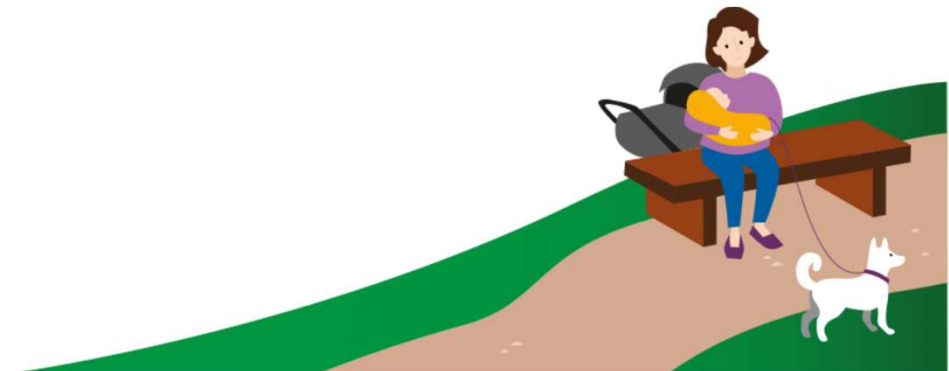
Kunnianhimoinen skenaario*

- Rakennusten öljylämmityksestä luovutaan täysin (- 100 %)
- Työkoneiden ja ajoneuvojen sähköistyminen
- Kaikki hankittu kulutussähkö on tuotettu uusiutuvilla energianlähteillä ja/tai kansallinen sähkön päästökerroin on 0 t CO₂e/GWh

* Skenaario sisältää realistisen skenaarion muutokset.

Toimenpiteiden resursointi, toteuttaminen ja seuranta

- Toteutettavaksi valitaan toimenpiteitä, jotka tukevat toimialojen ydintehtäviä ja ovat vaikuttavia ilmastonmuutoksen hillinnässä. Johtajien skenaariotyöpajassa tunnistetut kärkitavoitteet ja painotukset ohjaavat valintoja, jotta toimet kohdistuvat strategisesti merkittäviin kokonaisuuksiin. Painotuksina olivat liikenteen ja rakentamisen päästöjen vähentäminen, öljylämmityksestä luopuminen, aurinko- ja tuulienergia ja varautuminen ilmastonmuutokseen.
- Päästövähennyksiin liittyvät projektit ja hankkeet budjetoidaan vuosittain talousarviokäsittelyn yhteydessä. Hankesuunnittelussa huomioidaan kustannusten lisäksi säästöpotentialiaali ja takaisinmaksuaika, ja hankkeisiin pyritään hakemaan ulkopuolista rahoitusta. Toteutuksen onnistumiseksi varmistetaan riittävät henkilöresurssit ja osaaminen. Työssä hyödynnetään asiantuntijoita, kuten KUUMA-verkostoa, Uudenmaan liiton ilmastoasiantuntijoita sekä konsulttipalveluita.
- Toimenpiteiden etenemisestä viestitään aktiivisesti kunnan viestintä- ja markkinointipalveluiden tuella. Viestinnän tavoitteena on lisätä avoimuutta ja sitouttaa kuntalaisia, yrityksiä ja muita sidosryhmiä ilmastotyöhön.
- Toteutuneet päästövähennystoimet raportoidaan vuosittain, esimerkiksi osavuosikatsauksen III yhteydessä.
- Ilmastotyön toimenpidesuunnitelma päivitetään vähintään valtuustokausittain, ja ympäristö- ja ilmasto-ohjelma päivitetään valtuustokausittain strategisten linjausten mukaisesti.

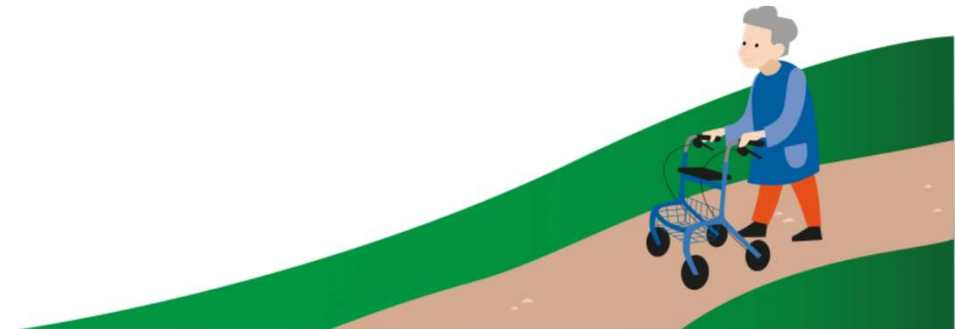

Hankekokonaisuudet

- Puhtaat ajoneuvot ja latausinfra
- Resurssiviisas tilojen käyttö
- Kestävät metsät ja viheralueet
- Energiatehokkuushankkeet

Hankekokonaisuus

Puhtaat ajoneuvot ja latausinfra

(Teema: ympäristöystävällinen liikkuminen)

Hankekokonaisuus

Toimenpide	Toteuttajataho	Mittarit	Aikataulu	Tavoitetaso
Puhtaiden ajoneuvojen hankinta	Toimialat	Puhtaiden ajoneuvojen määrä, kpl ja %	2026-2030	Lain mukainen osuus puhtaita ajoneuvoja hankinta-ajanjaksolla (31.12.2030)
Sähköajoneuvojen latausinfra kaikille kunnan omistamille lain velvoittamille kiinteistöille	Tilakeskus	Latauspisteiden määrä	2026-2027	Vuoden 2027 loppuun mennessä kunnan kaikilla lain velvoittamilla kiinteistöillä
Sähköajoneuvojen latausinfra muille kunnan omistamille alueille	Tekninen keskus	Tarvekartoitus tehty (kyllä/ei) Latauspisteiden määrä	2026 2027-	Tarvekartoitus tehty 2026, pidetään ajan tasalla Täsmentyy tarvekartoituksessa

Resurssiviisas tilojen käyttö (Teemat: kulutus ja materiaalikierrot; johtaminen, talous ja hallinto; energian tuotanto ja kulutus)

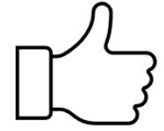

Hankekokonaisuus

Toimenpide	Toteuttajataho	Mittarit	Aikataulu	Tavoitetaso
Helpotetaan jätteiden lajittelua	Tilakeskus Tilojen käyttäjät Aleksia liikelaitos Kiertokapula Oy	<ul style="list-style-type: none"> - Kunnan rakennukset, joissa pystyy lajittelemaan seka/bio/kartonki/muovi/metalli/lasi/paperi - Jätteen määrän vähentäminen - Uusissa peruskorjattavissa rakennuksissa kattavat lajittelumahdollisuudet huomioidaan - Käyttäjien toimintaohjeet ajan tasalla 	<ul style="list-style-type: none"> - 2028 - 2027, jatkuva - Jatkuva - Jatkuva 	<ul style="list-style-type: none"> - 90 % - Sekajätteen vähentäminen verrattuna vuoteen 2026 - Tasapuoliset, kattavat lajittelumahdollisuudet kunnan rakennuksissa - Toimintaohjeita päivitetään vuosittain
Kehitetään ekotukitoimintaa kunnan työpaikoilla	Keski-Uudenmaan Ympäristökeskus Kaikki toimialat	<ul style="list-style-type: none"> - Ekotukihenkilöiden määrä - Ekotukitoiminnassa mukana olevat kunnan kiinteistöt - Ekotukihenkilöiden koulutus 	<ul style="list-style-type: none"> - Jatkuva - Jatkuva - Jatkuva 	<ul style="list-style-type: none"> - Vähintään 75 - V. 2027 kaikilla kunnan kiinteistöillä ekotukitoimintaa - 2 kertaa vuodessa
Tyhjillään olevien rakennusten vähentäminen	Tilakeskus Kaavoitus Maankäyttö	<ul style="list-style-type: none"> - Asemakaavan muutos käyttötarkoituksen muutoksesta, kpl - Myydyt kiinteistöt, kpl - Puretut kiinteistöt, kpl - Kierrätetyt rakennusosat puretuista kiinteistöistä, kiinteistöjen määrä 	Jatkuva	Kunta omistaa ydintoimintaan kuuluvia rakennettuja kiinteistöjä

Kestävät metsät ja viheralueet

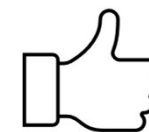
(Teema: hiilensidonta)

Hankekokonaisuus

Toimenpide	Toteuttajataho	Mittarit	Aikataulu	Tavoitetaso
Metsäohjelman laatiminen	Tekninen keskus / Viheralueet	Metsäohjelma valmis	2026	Metsäohjelma valmis 2026
Metsäsuunnitelman päivittäminen	Tekninen keskus / Viheralueet	Metsäsuunnitelma päivitetty	2026	Voimassa 2027 alkaen
Hiiliviljely kuntien vuokrapelloilla, peltojen kasvukunnon parantaminen	Tekninen keskus / Viheralueet	<ul style="list-style-type: none">- Toimenpiteisiin sitoutuvat vuokraviljelijät- Hiiliviljelytoimien käyttöönotto	<ul style="list-style-type: none">- 2026, jatkuva	<ul style="list-style-type: none">- Kaikki kunnan vuokraviljelijät mukaan- Mahdollisimman monta hiiliviljelytoimea otettu käyttöön

Energiatehokkuushankkeet

Hankekokonaisuus

Toimenpide	Toteuttajataho	Mittarit	Aikataulu	Tavoitetaso
Saavutetaan 10 % energiansäästö julkisen alan energiatehokkuussopimuksen (JETS) sopimuskaudella 2026–2035	Tilakeskus	Erillisen toimintasuunnitelman toteuttaminen	Sopimuskausi 2026–2035	<ul style="list-style-type: none">- 6 % energian säästö 2030 mennessä (välitavoite)- 10 % energian säästö 2035 mennessä (lähtötaso vuoden 2025 energiankulutus)
Sähkön, lämmön ja veden kulutuksenseuranta	Tilakeskus Konsultti (EnerKey)	<ul style="list-style-type: none">- Sähkön kulutus, kWh/m³- Lämmön kulutus, kWh/m³- Veden kulutus, m³	2026 alkaen, kuukausittain	<ul style="list-style-type: none">- 10 % säästö (kWh/m³) vuosittain per rakennus- 10 % säästö (kWh/m³) vuosittain per rakennus- 10 % säästö (m³) vuosittain kunnan kiinteistöjen kokonaiskulutuksesta

Toimenpiteet teemoittain

- Energian tuotanto ja kulutus
- Kulutus ja materiaalikierrot
- Ilmastoviestintä ja osallistaminen
- Ympäristökasvatus
- Ympäristöystävällinen liikkuminen
- Ilmastoviisas maankäyttö ja rakentaminen
- Ruoantuotanto ja –kulutus
- Hiilensidonta (ks. kestävät metsät ja viheralueet)
- Johtaminen, talous ja hallinto

Energian tuotanto ja kulutus 1/2

Toimenpide	Toteuttajataho	Mittarit	Aikataulu	Tavoitetaso
Ulkovalaistuksen energiansäästöt: <ul style="list-style-type: none">- Kesäsammutus- Yösammutus- LED:ien himmennysprofiilit- Katuvalaistusverkon valaisinten vaihdot	Tekninen keskus	Energian säästö <ul style="list-style-type: none">- Käytössä 5/2023-- Käytössä 5/2023-- Käytössä uusissa valaisimissa- Kpl/a	<ul style="list-style-type: none">- 22.5. -7.8.- Päätöksen mukaan- Jatkuva- Jatkuva	<ul style="list-style-type: none">- 330 000 kWh säästö/a- 650 000 kWh säästö/a- 32 %:n energiansäästö / valaisin- Kunnan koko katuvalaistusverkko pääosin LED-kannassa vuonna 2030
Kunnan kiinteistöjen energian kulutuksen seuraaminen	Tilakeskus	<ul style="list-style-type: none">- Energiankulutuksen kehitys v. 2023 tasoon verrattuna	Jatkuva	<ul style="list-style-type: none">- Laskee (Lähtötaso 0)
Rakennusten valaistus <ul style="list-style-type: none">- LED-valaistuksen saneeraus	Tilakeskus	Rakennusta/a	Jatkuva	1-3 rakennusta vuodessa
Rakennusten lämpötila	Tilakeskus	<ul style="list-style-type: none">- Rakennuksia ylläpitolämmössä 15 °C, kpl- Rakennuksia matalammassa lämmössä 20°C, kpl	Jatkuva	Tilojen tarvekartoituksen mukaan
Ilmanvaihto- ja lämmitysjärjestelmien säätö, tasapainotus	Tilakeskus	Toteutuneet hankkeet	Jatkuva	5 kohdetta vuodessa

Energian tuotanto ja kulutus 2/2

Toimenpide	Toteuttajataho	Mittarit	Aikataulu	Tavoitetaso
Aurinkopaneelit uusiin ja peruskorjattaviin kiinteistöihin	Tilakeskus	<ul style="list-style-type: none"> - Uusien kiinteistöjen katolle asennetut aurinkovoimalat - Peruskorjattavien kiinteistöjen katolle asennetut aurinkovoimalat 	<ul style="list-style-type: none"> - 2025- - 2025- 	<ul style="list-style-type: none"> - Kaikkien uusien kiinteistöjen katolle asennetaan aurinkovoimala - Kaikkien peruskorjattavien kiinteistöjen katolle tehdään vähintään varaus aurinkovoimalalle
Vaihtoehtoisten energiamuotojen suosiminen kunnan kiinteistöissä	Tilakeskus Nurmijärven Sähkö	Vaihtoehtoisten energijärjestelmien asennukset, kpl	Jatkuva	Kartoituksen perusteella tapauskohtaisesti
Maalämmön käyttömahdollisuuksien kartoitus	Tilakeskus Rakennusvalvonta Nurmijärven Sähkö	Kartoitus tehty (kyllä/ei)	2024-2030	Kartoitus tehdään jokaiseen uudishankkeeseen
Öljylämmityksestä luopuminen Asuinrakennukset Kunnan omistamat kiinteistöt	Rakennusvalvonta Tilakeskus Nurmijärven Sähkö	<ul style="list-style-type: none"> - Neuvonta - Kunnan omistamien öljylämmitteisten kiinteistöjen määrä 	<ul style="list-style-type: none"> - 2026- - Jatkuva 	<ul style="list-style-type: none"> - Kaksi tiedotetta vuodessa - Öljylämmityksestä luovutaan peruskorjausten ja energiaremonttien yhteydessä (Vuonna 2025 oli 9 öljykattilaa)
Puhdistetun jäteveden energiankulutuksen seuranta	Nurmijärven Vesi	Puhdistetun jäteveden energiankulutus, kWh/m ³	2026, jatkuva	- Kokonaisenergiataseen parantaminen (Vuonna 2022 oli 0,8 kWh/m ³)

Kulutus ja materiaalikierrot

Toimenpide	Toteuttajataho	Mittarit	Aikataulu	Tavoitetaso
Kiertotalouden lisääminen	Ilmastotyöryhmä	Osallistuminen Kiertotalouslaakso-hankkeen tilaisuuksiin	Jatkuva	Hankkeen seuraaminen
Metsä-Tuomelan jätetäyttöalueen sulkeminen	Tekninen keskus	Sulkeminen toteutettu	Täsmentyy suunnittelussa, 2026-2030	Valmis 2030
Kunnan irtaimiston kierrätys ja realisointi	Konsernipalvelut Kaikki toimialat	<ul style="list-style-type: none">- Kiertonet tai muu irtaimiston myyntipalvelu käytettävissä- Irtaimiston myyntipalveluista tiedottaminen	<ul style="list-style-type: none">- Vuosittain- Vuosittain	<ul style="list-style-type: none">- On käytössä- Kiertonetin tunnettuus kasvaa
Hiekoitushiekan puhdistaminen ja uudelleenkäyttö	Tekninen keskus	Käsiteltävä hiekoitushiekkamäärä	Vuosittain	Enintään 2000 t vuodessa, lupaehtojen mukaisesti

Ilmastoviestintä ja osallistaminen

Toimenpide	Toteuttajataho	Mittarit	Aikataulu	Tavoitetaso
Yritykset, yhdistykset ja kuntalaiset osallistuvat ilmastotyöhön	Elinkeinopalvelut Ilmastotyöryhmä Viestintä- ja markkinointipalvelut	<ul style="list-style-type: none">- Ilmastotyön yritys- ja asukaskyselyiden palautteet	<ul style="list-style-type: none">- 2024 alkaen 1-2 vuoden välein	<ul style="list-style-type: none">- Tyytyväisyys kunnan toimiin ≥ 3 (1-5)
Ilmastoasioista viestitään sidosryhmille	Ilmastotyöryhmä Viestintä- ja markkinointipalvelut	<ul style="list-style-type: none">- Viestintäsuunnitelman päivitys kuukausittain- Ilmastotyökyselyyn vastanneiden määrä	<ul style="list-style-type: none">- Jatkuva- 2025, jatkuva	<ul style="list-style-type: none">- Ilmastoasiat näkyvät kunnan viestintäkanavissa kaksi kertaa kuukaudessa- Vastaajamäärä pysyy ennallaan tai kasvaa
Henkilökunnan osallistaminen ja tietoisuuden lisääminen	Johto Ilmastotyöryhmä	<ul style="list-style-type: none">- Koulutustilaisuuksien toteuttaminen- Koulutuksiin osallistuneiden määrä	2024, jatkuva	Koulutusta toteutetaan

Ympäristökasvatus

Toimenpide	Toteuttajataho	Mittarit	Aikataulu	Tavoitetaso
Vihreä lippu –toimintamallia laajennetaan	Varhaiskasvatuspalvelut Koulutuspalvelut Nuorisopalvelut	Uusien Vihreä lippu sertifikaattien määrä/vuosi	2027-2028	Vihreä lippu käytössä 2 kohdetta / vuosi
Laaditaan ympäristökasvatuksen polku päiväkodista toisen asteen oppilaitokseen asti ja ympäristökasvatus huomioidaan varhaiskasvatuksen- ja opetussuunnitelmien liitteenä	Varhaiskasvatus Koulutuspalvelut Nuorisopalvelut	Ympäristökasvatuspolku on otettu käyttöön eri koulutusasteilla	2027	Ympäristökasvatuspolku on osa varhaiskasvatus- ja opetussuunnitelmien toteuttamista ja sitä arvioidaan säännöllisesti
Järjestetään ilmastoaiheisia teemapäiviä, tapahtumia ja keskusteluja vapaa-ajalla	Nuorisopalvelut Kirjasto- ja kulttuuripalvelut Liikuntapalvelut	Tapahtumien määrä	Syksy 2023, jatkuvaa	Tapahtumia 5 vuodessa - Lapset ja nuoret toteuttavat ilmastotekoja myös kotona

Ympäristöystävällinen liikkuminen

Toimenpide	Toteuttajataho	Mittarit	Aikataulu	Tavoitetaso
Kävelyn ja pyöräilyn edistämishojelman toimenpiteiden toteuttaminen	Tekninen keskus Varikko/ Kunnallistekniikan suunnittelu	<ul style="list-style-type: none"> - Kävelyn ja pyöräilyn liikennelaskentapaikkojen määrittely - Kävelyn ja pyöräilyn liikennelaskenta - Kävelyn ja pyöräiliikenteen edistämiseen vuosittain investoitu euromäärä - Vuosittain toteutettujen jalankulku- ja pyöräteiden pituus - Jalankulku- ja pyöräteiden peruskorjaaminen (tarvittaessa verkottamalla) - Kävelyn ja pyöräilyn kulkutapaosuus 	<ul style="list-style-type: none"> - 2026 - Vuosittain - Vuosittain - Vuosittain - Vuosittain - Tutkimus 5 vuoden välein 	<ul style="list-style-type: none"> - Määrittely tehty - Edellistä vuotta enemmän käyttäjiä - Investointeja 500 000 € vuodessa - 1,5 km vuodessa - 0,5 km vuodessa - Osuus suurempi kuin v. 2023 (kävely 24 %, pyöräily 9 %)
Kilpailukykyinen ja kattava joukkoliikenne	Tekninen keskus / Kunnallistekniikan suunnittelu	<ul style="list-style-type: none"> - Lippujen myynti kpl - Tehdyt matkat kpl 	<ul style="list-style-type: none"> - Vuosittain - Vuosittain 	<ul style="list-style-type: none"> - Vuoden 2019 taso (v. 2019: 22 720 kpl) - Vuoden 2019 taso (v. 2019: 1 311 319 kpl)
Tieliikenteen päästöjen vähentäminen	Tekninen keskus	<ul style="list-style-type: none"> - Kunnan tieliikenteen päästöjen kehitys, Syke 	<ul style="list-style-type: none"> - Vuosittain 	<ul style="list-style-type: none"> - Päästöt vähenevät (v. 2020 87,1 kt CO₂e, v. 2023 82,6 kt CO₂e)

Ilmastoviisas maankäyttö ja rakentaminen 1/2

Toimenpide	Toteuttajataho	Mittarit	Aikataulu	Tavoitetaso
Ilmastovaikutusten arvioinnin kehittämisen kaavoituksessa	<ul style="list-style-type: none"> - Asema- ja yleiskaavoitus - Asemakaavoitus - Yleiskaavoitus - Asemakaavoitus - Asemakaavoitus 	<ul style="list-style-type: none"> - Yleis- ja asemakaavoituksen henkilöstö on osallistunut ilmastovaikutusten arviointia koskeviin koulutuksiin ja seminaareihin - Vaikutusten arvioinnissa huomioitavista näkökulmista on tuotettu tarkistuslistoja ja otettu niitä käyttöön - Vaikutusten arvioinnissa huomioitavista näkökulmista on tuoteistettu tarkistuslistoja ja otettu käyttöön - Ilmasto- ja ympäristöasioiden seurantalomake käyttöön (uusi tarkistuslista) - Ilmastovaikutusten arviointiin laskennallinen metodi (Syken hiilikartta tai vastaava) 	<ul style="list-style-type: none"> - 2026-2030, jatkuva - 2026-2030, vuositasolla - 2026-2030 - 2026-2030, vuositasolla - 2026-2030, vuositasolla 	<ul style="list-style-type: none"> - Osaamisen kehittäminen on jatkuvaa - Tarkistuslistojen käyttö ja niiden kehittäminen ilmastotyön tueksi on jatkuvaa. Ilmastaselvitysten ja -asiantuntijoiden hyödyntäminen on jatkuvaa - Tutkitaan Kilvan käyttöä osana yleiskaavan arviointityökaluja ja uusien arviointimenetelmien käyttöönotto - Seuranta aloitetaan ja sen perusteella luodaan tavoitteet - Kokeillaan muutamassa hankkeessa vuosittain

Ilmastoviisas maankäyttö ja rakentaminen 2/2

Toimenpide	Toteuttajataho	Mittarit	Aikataulu	Tavoitetaso
Puurakentamisen toimenpidesuunnitelma	Maankäyttö ja kaavoitus Tilakeskus	Puurakentamisen toimenpidesuunnitelma valmis	2026-2030	<ul style="list-style-type: none">- Edistetään puurakentamista kaavoituksen keinoin- Kootaan puurakentamisen edistämisen periaatteet toimenpidesuunnitelmaksi tarkoituksenmukaisessa muodossa ja viedään päätöksentekoon
Vähähiilinen rakentaminen <ul style="list-style-type: none">- Muut kuin omakotirakentajat- Kunnan kiinteistöt	<ul style="list-style-type: none">- Maankäyttö Rakennusvalvonta- Tilakeskus Rakennusvalvonta	<ul style="list-style-type: none">- Laatupisteytys tontinluovutuksessa- Hiilijalanjäljen laskenta	<ul style="list-style-type: none">- Jatkuvaa- 2026 alkaen	<ul style="list-style-type: none">- Laatupisteytystä kehitetään ilmastoasiat paremmin huomioivaksi- 50 % hankkeista hiilijalanjäljen raja-arvo alittuu *
Kunnan työkoneiden uusiminen vähäpäästöisiksi	Tekninen keskus / Varikko	Vähäpäästöiset työkoneet, kpl/a	Jatkuva	Koneiden uusiminen vähäpäästöisiksi elinkaaren myötä

* Raja-arvo uuden rakennuksen hiilijalanjäljen raja-arvoista annetun asetuksen [2/2016](#) mukaan

Ruoan tuotanto ja kulutus

Toimenpide	Toteuttajataho	Mittarit	Aikataulu	Tavoitetaso
Ruokahävikki minimiin 2035	Aleksia liikelaitos Sivistys- ja hyvinvointi -toimiala	<ul style="list-style-type: none">- Ylijäämäruoan myynti ResQ-sovelluksella, € vuodessa/ toimipisteen asiakasmäärä- Asiakasmäärä/ateria/toimipiste- Elintarvikejäte/asiakas/toimipiste seurataan kg ja €- Asiakastytyväisyys - Ruokakasvatus	<ul style="list-style-type: none">- Vuosittain- Kuukausittain- Päivittäin - Mittarit kertovat päivittäisestä laadusta - Jatkuva	<ul style="list-style-type: none">- Lisätään ruokahävikin myyntiä ResQ:lla- Asiakasmäärän lisääminen kouluissa- Kokonaismäärän vähentäminen - Pohjatietojen kerääminen oppilaiden ja varhaiskasvatuksen lapsille asiakastytyväisyyskyselyllä- Yhteistyö oppilaskunnan hallitusten kanssa
Kotimaisten elintarvikkeiden käytön lisääminen ja satokauden hyödyntäminen	Aleksia liikelaitos	<ul style="list-style-type: none">- Ruokalistasuunnittelu- Raaka-ainevalikoima- Yhteistyö sopimustoimittajien kanssa	Jatkuva	<ul style="list-style-type: none">- Ruokasuositusten mukainen ruokalistan ylläpitäminen- Suositaan suomalaista mahdollisuuksien mukaan- Lisätään yhteistyötä

Johtaminen, talous ja hallinto

Toimenpide	Toteuttajataho	Mittarit	Aikataulu	Tavoitetaso
Yritysyhteistyön luominen	Elinkeinopalvelut Viestintä- ja markkinointipalvelut	<ul style="list-style-type: none"> - Ilmastotyöryhmän (yritykset, kunta & ulkopuolinen asiantuntija) toiminta jatkuu - Yhteistyö yritysten ilmastotyössä Keski-Uudenmaan muiden kuntien kesken 	<ul style="list-style-type: none"> - jatkuva - 2026-2027 	<ul style="list-style-type: none"> - Työryhmä kokoontuu 3 kertaa vuodessa. Työryhmä jakaa tietoa ja kokemuksia hyvistä käytänteistä yritysten ilmastotyössä - Yhteiset tilaisuudet ja webinaarit Keski-Uudenmaan elinvoimatoimijoiden kanssa
Kestävän matkailun kehittämisessä tukeminen	Elinkeinopalvelut Viestintä- ja markkinointipalvelut	<ul style="list-style-type: none"> - Viestintä kestävän matkailun koulutusmahdollisuuksista ja hankkeista yrittäjille 	2026-2028	<ul style="list-style-type: none"> - Kunta tukee Nurmijärven matkailun kehittämistä vastuullisen matkailun periaatteiden mukaisesti - Kunta tukee matkailuyrityksiä STF-sertifikaatin hankkimisessa
Organisaation johtaminen kestävien hankintojen suuntaan ja hankintalinjausten jalkauttaminen	Esihenkilöt Hankintapalvelut	<ul style="list-style-type: none"> - Hankintaohje päivitetty - Hankintaohjeiden ja -linjausten jalkauttaminen - Hankintalinjausten ja hankintaohjeiden sisällyttäminen uusien esihenkilöiden sekä uusien työntekijöiden perehdytykseen 	<ul style="list-style-type: none"> - 2026 - 2026 - 2026, jatkuva 	<ul style="list-style-type: none"> - Ohje hyväksytty ja julkaistu - Järjestetty kaikille avoin koulutustilaisuus hankintaohjeesta sisältäen läpileikkauksen hankintalinjauksiin - Jokainen uusi esihenkilö ja työntekijä saa riittävän perehdytyksen tehtävänsä puitteissa tarvittavasta hankintaosaamisesta, tietää mitä ohjeita on ja mistä tiedot löytyvät ja mistä saa lisätietoja
Varautuminen ilmastonmuutokseen	Kunnan johtoryhmä	Varautumissuunnitelma valmis	2027	Varautumissuunnitelmaa toteutetaan 2028 eteenpäin

Nurmijärvi

Ylpeästi **Lande**

Liikkuvin

Yhteisöllisin

Toimimme
vastuullisesti

Kohtaamme
ja arvostamme

Olemme
rohkeita

Nurmijärkisin

Yritysmuonteisin